

אב התשע"ח

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

דברים של חזון

לפרשת דברים

אלו לאלו שנאת חנם וקשה היא שנאת חנם שהיא שקולה כנגד ע"א וגילוי עריות ושפיכות דמים ...

4. ר' יהודה הלוי (הכוזרי מאמר שני, כד):

"ואין דבורנו: השתחוו להר קדשו, והשתחוו להדום רגליו, והמחזיר שכינתו לציון וזולת זה, אלא כצפוף הזרזיר, שאין אנחנו חושבים על מה שנאמר בזה וזולתו, כאשר אמרת מלך כוזר"

5. קינתו המפורסמת של ר' יהודה הלוי:

"ציון הלא תשאלי לשלום אַסיריך, דורשי שלומך והם יתר עֲדְרִיך. לְבָכוֹת עֲנוֹתְךָ אֲנִי תָנִים, וְעַת אֶחְלוֹם שִׁיבַת שְׁבוֹתְךָ אֲנִי כְנוֹר לְשִׁירֶיךָ. יִנְעַם לְנַפְשִׁי הַלּוֹךְ עָרוֹם וְנֶחֱף עָלֵי חֲרָבוֹת שְׁמָמָה אֲשֶׁר הָיוּ דְבִירֶיךָ. לְרָאוֹת בְּטוֹבַת בְּחִירֶיךָ, וְלַעֲלוֹת בְּשִׁמְחָתְךָ בְּשׁוֹבְךָ אֶלֵּי קְדָמַת נְעוּרֶיךָ."

6. זכריה ח' ד-ה:

"כה אמר, ה' צבאות, עוד יישבו זקנים וזקנות, ברחובות ירושלים; ואיש משענתו בידו, מרוב ימים. ה ורחובות העיר יימלאו, ילדים וילדות, משחקים, ברחובותיה."

7. מסכת ברכות (ח ע"א):

"משחרב בית המקדש, אין לו לקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה."

8. הפטרת תשעה באב:

"כה אמר ה': אֵל יִתְהַלֵּל חֶכֶם בְּחֻמָּתוֹ, וְאֵל יִתְהַלֵּל הַגִּבּוֹר בְּגִבּוֹרָתוֹ; אֵל יִתְהַלֵּל עֲשִׂיר בְּעֲשָׂרוֹ. כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל – הַשֶּׁפֶל וְיָדַע אוֹתִי, כִּי אֲנִי ה' עֹשֶׂה חֶסֶד, מְשַׁפֵּט וְצַדִּיקָה בְּאֶרֶץ; כִּי בְּאֵלֶּה חִפְצָתִי נֶאֱמַר ה'"

9. ישעיה א', י"א

"לְמָה לִּי רֵב זְבָחִים יֹאמַר ה'"

10. מיכה:

"הִיָּרָעָה ה' בְּאֵלֶּפֶי אֵילִים, בְּרִבּוֹת נְחָלִי-שְׁמֹן"

"הַגִּיד לְךָ אֲדָם מַה טוֹב וְמַה ה' דִּירָשׁ מִמֶּךָ כִּי אִם עֲשׂוֹת מְשַׁפֵּט וְאַהֲבַת חֶסֶד וְהִצַּנֵּעַ לְכַת עִם-אֶל-לְהִיד."

11. הרמב"ם בהלכות מלכים (י"א א):

"המלך המשיח עתיד לעמוד ולהחזיר מלכות דוד ליושנה לממשלה הראשונה, ובונה המקדש ומקבץ נדחי

1. מסכת יומא (ט' ע"ב):

מקדש ראשון מפני מה חרב? מפני שלושה דברים שהיו בו: עבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים[...]. אבל מקדש שני, שהיו עוסקים בתורה ומצוות ובגמילות חסדים, מפני מה חרב? מפני שהיתה בו שנאת חנם. ללמדך ששקולה שנאת חנם כנגד שלוש עבירות: עבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים.

2. מסכת שבת (ק"ט ע"ב):

(א)...אמר אביי לא חרבה ירושלים אלא בשביל שחללו בה את השבת...

(ב) אמר רבי אבהו לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביטלו קריאת שמע שחרית, ...

(ג) אמר רב המנונא לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביטלו בה תינוקות של בית רבן,

(ד) ... אמר עולא לא חרבה ירושלים אלא מפני שלא היה להם בושפת פנים זה מזה,

(ה) ... אמר רבי יצחק לא חרבה ירושלים אלא בשביל שהושוו קטן וגדול, ...

(ו) ... אמר רב עמרם בריה דרבי שמעון בר אבא אמר רבי שמעון בר אבא אמר רבי חנינא לא חרבה ירושלים אלא בשביל שלא הוכיחו זה את זה,

(ז) ... אמר רבי יהודה לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביזו בה תלמידי חכמים, ...

(ח) ... ואמר רבא לא חרבה ירושלים אלא בשביל שפסקו ממנה אנשי אמנה...

3. התלמוד הירושלמי מסכת יומא (ד, ב):

מצאנו שלא חרב הבית בראשונה אלא שהיו עובדים כו"ם (ככובים ומזלות) ומגלים עריות ושופכי דמים וכן בשני. ר' יוחנן בר תורתא אמר מצאנו שלא חרבה שילה אלא שהיו מבזים את המועדות ומחללין את הקדשים מצאנו שלא חרב הבית בראשונה אלא שהיו עובדי כו"ם ומגלי עריות ושופכי דמים אבל בשני מכירין אנו אותם שהיו יגיעין בתורה וזהירין במצות ובמעשרות וכל ווסת טובה היתה בהן אלא שהיו אוהבין את הממון ושונאין

ישראל, וחוזרין כל המשפטים בימיו כשהיו מקודם, מקריבין קרבנות, ועושין שמטין ויובלות ככל המצות האמורה בתורה, וכל מי שאינו מאמין בו, או מי שאינו מחכה לביאתו, לא בשאר נביאים בלבד הוא כופר, אלא בתורה ובמשה רבנו, שהרי התורה העידה עליו שנאמר "ושב ה' אלוהיך את שבותך, וריחמך; ושב וקיבצך. ואם יהיה נידחך, בקצה השמיים והביאך ה'".

12. ירושלמי, מסכת יומא (פרק א הלכה א):
"כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו – כאילו חרב בימיו".

13. אגרות הראי"ה (עמ' קכ"ב):
"השאיפה להחיות את כל ערכי הקודש בישראל, כדי לבסס על ידם את מצעדי צמיחת גאולה, ההולכים ונרגשים בתחיה הלאומית, כוללת היא את החפץ לעשות את ירושלים למרכז ולתלמוד הרחב והמסודר לכל התורה בכלל, ועם זה הלכות הקודש לכל הלכות מלכים וסדרי מדינה ישראלים ממקור התורה והמסורה".

14. הרמב"ם, הלכות בית הבחירה (פ"א ה"א):
"מצות עשה לעשות בית לה' מוכן להיות מקריבים בו הקרבנות, וחוגגין אליו שלש פעמים בשנה שנאמר ועשו לי מקדש"

15. הרמב"ם, הלכות מלכים (פ"א ה"א):
"שלש מצות נצטוו ישראל בשעת כניסתן לארץ, למנות להם מלך שנאמר שום תשים עליך מלך, ולהכרית זרעו של עמלק שנאמר תמחה את זכר עמלק, ולבנות בית הבחירה שנאמר לשכנו תדרשו ובאת שמה"

16. הרב בניהו ברונר:
יש שיטענו כי הסיבה לכך היא התנגדות האומות, ומאחר והעולם לא יאפשר זאת, במיוחד העולם המוסלמי הטוען לזכויות על הר הבית, הרי שאין טעם להתחיל בעניין. אולם מנגד ניסיון מפעל הציוני מראה כי כשעם ישראל מאמין בזכותו ורוצה לממשה, הוא מסוגל להתמודד גם עם התנגדות, תהיה חזקה ככל שתהיה. לאור זאת נראה כי התביעה העומדת בפנינו היא ראשית לפעול להחלשת ההתנגדות, ולאחר מכן להתחיל בעשייה, וזאת כדברי הנביא שזועק: "הַעֵת לְכֶם אֲתֶם לְשֹׁבֵת בְּבִתְיֶכֶם סְפוּנִים וְהַבֵּית הַזֶּה חָרַב" (חגי א' ד).

.....

אם בדורות שלפני השואה לא היה רושם הכמיהה לארץ ישראל – לשנה הבאה בירושלים – משמעותי בצד המעשי, והיום אותו הדבר לגבי הקמת בית המקדש השלישי, יש לצפות כי בהתגבר עם, נראה גם התגברות מעשית בציפיה לגאולה השלמה ולבנין אריאל.